

Raad van Eijsden-Margraten

Eijsden-Margraten: 1 juli 2022
Onderwerp: RIB Houtstoken

Geachte heer/mevrouw,

Tijdens de raadsvergadering van 19 oktober 2021 heeft het college toegezegd om te inventariseren hoe houtstoken geobjectiveerd kan worden en of er een noodzaak bestaat tot hard optreden. In deze RIB informeren wij u over de mogelijkheden die er met betrekking tot houtstook-overlast voor de gemeente Eijsden-Margraten zijn.

Relevantie

Uit onze klachtenregistratie blijkt dat in 2021 5 klachten, waarvan 3 over hetzelfde adres, over overlast houtstoken zijn geregistreerd.

Overlast door houtrook en ongerustheid over gezondheidseffecten van houtrook neemt in Nederland toe. Ook het gebruik van open haarden, inzethaarden, kachels, vuurkorven en barbecues neemt toe. Een belangrijke conclusie is dat gemeenten de installatie of aanwezigheid van houtkachels niet kan verbieden, maar wel reguleren.

1. Nieuwe kachels en installaties vallen onder het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) met technische bouwregels voor (hout)kachels. Denk aan eisen voor de afvoer van rook en de toevoer van verbrandingslucht;
2. Vanaf 2022 gelden Europese producteisen voor nieuwe kachels;
3. Belangrijk houvast voor aanvullende maatregelen die een gemeente eventueel kan nemen is de inwerkingtreding van de omgevingswet.

Bij de verbranding van hout komen schadelijke stoffen vrij, zoals (ultra)fijn stof, PAK's, benzeen en koolmonoxide. Houtrook is voor iedereen ongezond, maar vooral mensen met COPD, astma, bronchitis en gevoelige luchtwegen kunnen veel last hebben van rook en (onzichtbare) verbrandingsgassen.

Van alle binnenlandse bronnen van luchtverontreiniging zorgt particuliere houtstook voor ongeveer 9% van de gezondheidsschade. Bij deze berekeningen is nog geen rekening gehouden met de vorming van condenseerbaar fijnstof (ultrafijnstof). Dan zou het gezondheidsschade-aandeel van houtstook nog veel groter zijn.

De GGD 'en maken zich er dan ook hard voor om met beleid de overlast door houtstook te verminderen.

Behandeld door [redacted]
Bijlage(n) : Geen
Documentnr. :

Ons kenmerk [redacted]

Mogelijkheden

De wettelijke handvaten om een houtrookoverlast situatie op te lossen waren tot voor kort zeer beperkt, zeker als het om particuliere kachels gaat.

Er zijn voor bestaande particuliere kachels geen eisen en toetsingswaarden ten aanzien van luchtkwaliteit waarop gehandhaafd kan worden. Het uitvoeren van metingen is, voor zover praktisch mogelijk, weinig zinvol.

Metingen aan de bron (emissie-metingen) zijn problematisch omdat het meestal om een schouw in een woning gaat, en de eigenaar zal toestemming moet geven. Het toetsingskader is niet duidelijk.

Ook omgevingsluchtmetingen zijn over het algemeen niet direct zinvol. De enige normen die er voor omgevingslucht bestaan zijn de luchtkwaliteitsgrenswaarden. Deze gaan uit van jaargemiddelde concentraties. Zelfs als er met veel metingen een uitspraak over een jaargemiddelde kan worden gedaan is het oorzakelijk verband niet onbetwistbaar en is er ook bij hogere concentraties geen sprake van een uitvoerbaar handhavingkader.

(Nieuwe) mogelijkheden voor lokale regels:

- Het Bouwbesluit (kachels), de Wet milieubeheer (verbranden afvalstoffen) en de APV (open vuren, zoals vuurkorven), vormen een kapstok om ernstige overlast aan te pakken;
- Vanaf 2022 gelden Europese producteisen voor nieuwe kachels;
- Vanaf 2022 kunnen gemeenten de instrumenten van de Omgevingswet gebruiken om houtstook overlast te beperken.

Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)

Het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) heeft technische bouwregels voor (hout)kachels zoals eisen aan de afvoer van rook en de toevoer van verbrandingslucht. Deze eisen gelden niet voor bestaande bebouwing en bestaande kachels.

Een gemeente kan de installatie of aanwezigheid van houtkachels niet verbieden. Ook kan een gemeente geen lokale eisen stellen aan het keuren en installeren van een houtkachel. Is aan de technische eisen uit het Bbl voldaan mag een kachel geplaatst worden. Bovendien zijn houtkachels als product toegestaan op de (Europese) markt.

De omgevingswet

De omgevingswet geeft duidelijke handvaten voor het reguleren van hout stook. Er is een specifieke zorgplicht in de zogenaamde "bruidsschat" benoemd: geen overlast.

Hout stook mag niet leiden tot overlast bij buurtbewoners. Gebruikers van een bouwwerk, open erf of terrein moeten alle redelijke maatregelen nemen om overlast of hinder van onder andere rook, roet, walm en stof te voorkomen of te stoppen. Deze specifieke zorgplicht staat in het tijdelijk deel van het omgevingsplan, de bruidsschat.

Gemeenten kunnen deze specifieke zorgplicht verduidelijken of verder invullen in het omgevingsplan door toetsings- en handhavingcriteria op te stellen voor het beoordelen van overlast.

Zo kan de gemeente overlast op eenzelfde manier beoordelen en eventuele handhaving onderbouwen. De gemeente kan ook specifieke stookregels opnemen in het omgevingsplan, waarop ze direct kan handhaven.

Lokale omgevingswaarden in de omgevingswet

Gemeenten en provincies mogen in het omgevingsplan het stoken van hout aan huis als milieubelastende activiteit benoemen.

Daarnaast mogen ook aanvullende en afwijkende (strengere) omgevingswaarden (b.v. voor roet of fijnstof) stellen voor luchtkwaliteit, vastgelegd in het omgevingsplan of de omgevingsverordening.

Als de gemeente een lokale omgevingswaarde vaststelt moet ze deze ook zelf monitoren, een programma opstellen als de omgevingswaarde wordt overschreden of als een overschrijding dreigt.

De handhaafbaarheid van de regels is een belangrijk aandachtspunt. Ook moet er capaciteit zijn voor het toezicht op de regels.

Vergunningplicht, meldingsplicht of informatieplicht

Gemeenten kunnen eventueel een vergunningplicht instellen voor de activiteit het stoken van hout door huishoudens of een specifieke deelactiviteit. Dit is een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Daarbij moet de gemeente beoordelingsregels opstellen. Een meldingsplicht of een informatieplicht is een minder vergaande mogelijkheid.

Voorlichting

Ook via voorlichting aan bewoners of subsidies kunnen gemeenten het stookgedrag beïnvloeden, waardoor de luchtkwaliteit verbetert.

Als voorbeeld heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) voor houtstook aan huis 5 voorbeeldregels opgenomen in de staalkaart Bestaande woonwijk:

- Als brandstof wordt alleen droog, schoon en ongeverfd hout gebruikt (overigens is het stoken van geverfd hout al verboden via de Wet milieubeheer);
- De uitlaat van de schoorsteen bevindt zich minimaal 0,5 m boven de nok;
- De schoorsteen wordt minimaal 1 maal per jaar geveegd;
- Bij mist of windstil weer wordt niet gestookt (zie de stookwijzer of het stookalert);
- Een houtkachel die wordt geïnstalleerd, voldoet aan de toepasselijke EN-norm

Op de korte termijn gaan wij middels voorlichting aan onze inwoners de geldende regelgeving, de gevolgen van houtstoken voor de volksgezondheid en voorbeeldregels die overlast van houtstoken verminderen, onder de aandacht brengen.

Voor de langere termijn nemen wij de mogelijkheden van regulering van houtstoken in de omgevingswet mee in de ontwikkeling van o.a. het omgevingsplan. Voor de uitwerking van dit beleid is afstemming met handhaving een noodzaak. De uitwerking vergt tijd.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Eijsden-Margraten,
De gemeentesecretaris, De burgemeester,

Dr. M.A.G. Gerits

Dr. G.J.M. Cox